

Motion

1978/79:2207

av Lennart Andersson m. fl.

med anledning av propositionen 1978/79:105 med förslag till ändring i konkurslagen (1921:225), m. m.

Allmänna synpunkter

Vi kan i väsentliga delar ansluta oss till förslagen i propositionen 1978/79:105, som i långa stycken bygger på de förslag som lades fram av den socialdemokratiska regeringen i propositionen 1975/76:210. Vi finner det särskilt angeläget att åtgärder nu vidtas för att åstadkomma en effektiv handläggning av mindre konkurser. Det är väl känt att s. k. fattigkonkurs inte sällan ingår som ett led i ekonomisk brottslighet. Genom en sådan konkurs kan den föreslagne lätt undgå straffrättsliga och ekonomiska konsekvenser av föregående brottslighet, eftersom förvaltare inte utses och skyldighet inte föreligger att anmäla gäldenärsbrott. Dessutom saknas möjlighet till återvinning. I dessa hänseenden föreslogs ändringar av den socialdemokratiska regeringen i nyssnämnda proposition, som avslogs av den borgerliga riksdagsmajoriteten på hösten 1976. Vi finner det anmärkningsvärt att den borgerliga majoriteten har låtit så gott som hela den innevarande mandatperioden förflyta innan dessa frågor bringas till sin lösning.

Våra erinringar mot propositionen riktar sig främst mot förslagen till organisatoriska lösningar beträffande förvaltningen i mindre konkurser samt tillsynen i konkurs, där vi menar att regeringens förslag inte på rätt sätt tar till vara kronofogdemyndigheternas kompetens och erfarenhet i fråga om utsökning och konkurs. Propositionen utgår här från teoretiska bevekelsegrunder som saknar förankring i praktisk verksamhet.

Förvaltning i mindre konkurs

Fattigkonkurserna, dvs. konkurser där tillgångarna inte täcker kostnaderna för förfarandet enligt reglerna för ordinär konkurs, utgör tre fjärdedelar av samtliga konkurser. De konkurser som f. n. handläggs som fattigkonkurser kommer i fortsättningen att utgöra den alldeles övervägande delen, kanske 90 %, av de mindre konkurserna. Om de konkurser vilka nu handläggs som ordinära konkurser vet man att utdelning till borgenärer utan förmånsrätt förekommer i endast ca 15 % av fallen. Utdelning till oprioriterade fordringsägare i mindre konkurs torde därför så gott som aldrig komma i fråga. Sedan utredning om återvinningsmöjligheter och gäldenärsbrott skett, blir det som regel fråga om en mycket summarisk handläggning av dessa konkurser. I de relativt fåtaliga mindre konkurser där det blir fråga om

förvaltning i egentlig mening kommer denna nästan undantagslöst att inskränka sig till realisation av boets tillgångar och fördelning av influtna medel till prioriterade förmånstagare med tillämpning av förmånsrättslagens regler.

Enligt den statistik som redovisas i propositionen representerar skatteskulderna ungefär hälften av samtliga skulder vid fattigkonkurs. I en undersökning som utförts av brottsförebyggande rådet (BRÅ) av ett urval konkurser i Stockholm under år 1974 visade det sig emellertid att skatteskulder och avgifter till det allmänna, framför allt arbetsgivaravgifter, i genomsnitt utgjorde två tredjedelar av de totala skulderna i konkurserna. Andelen antogs dessutom vara tilltagen i underkant, eftersom debitering av skatter och avgifter ofta inte torde ha hunnit ske för hela tiden fram till konkursutbrottet. (BRÅ:s rapport 1978: I s. 88-89.)

I ungefär tre fjärdedelar av fattigkonkurserna har konkursansökningen gjorts av kronofogdemyndigheten som representant för det allmänna. Gälldenären begär sig själv i konkurs i drygt 20 % av fallen, och i mindre än 5 % av fallen är det annan borgenär än staten som gör konkursansökningen.

Det sagda visar att mindre konkurser har många beröringspunkter med utsökningsförfarandet. I praktiken är mindre konkurs närmast en förlängning av specialexekution och då särskilt av förfarandet med indrivning av skatter och allmänna avgifter. Kronofogdemyndigheten har sålunda, när konkurs inträffar, i regel tidigare haft att göra med gälldenären och har god kännedom om denne. Sådana uppgifter som att ta kontakt med gälldenären, utreda om denne har utmätningsbara tillgångar och i så fall vid behov ta hand om dessa samt gå igenom bokföring m. m. är typiska uppgifter både vid specialexekution och i konkurs. Också sådana uppgifter som att sälja egendom och driva in utestående fordringar är typiska uppgifter vid båda exekutionsformerna. Det är också vanligt att egendom är utmätt, när konkurs inträffar, och det skulle därför vara en fördel om kronofogdemyndigheten kunde samordna de båda förfarandena. Som förut anförts kommer utdelning i mindre konkurs att så gott som undantagslöst tillfalla prioriterade borgenärer. Det är en för kronofogdemyndigheten naturlig uppgift att i den delen tillämpa förmånsrättslagens regler. En rationell handläggning av de mindre konkurserna skulle därför främjas, om kronofogdemyndigheten blir förvaltare i sådan konkurs.

Om det skall bli någon mening med de uppgifter som åläggs förvaltaren i mindre konkurs, främst att utreda återvinningsmöjligheter och gälldenärsbrott, kommer mycket arbete att krävas. Samtidigt torde endast undantagsvis arbetet ge direkt ekonomiskt utbyte. Skall kostnaderna hållas på en rimlig nivå, torde därför ersättningen för förvaltarens arbete få sättas förhållandevis lågt. Det kan därför bli svårt att förmå advokater att mot erbjuden ersättning lägga ner det arbete som fordras för att konkursförfarandet skall kunna effektivt motverka användningen av konkurs som ett led i ekonomisk

brottslighet. Man kan vänta sig väsentligt mer energiska efterforskningar från kronofogdemyndighetens sida, eftersom denna har anledning att betrakta verksamheten som ett led i dess uppgift i allmänhet att säkerställa betalning av allmänna och enskilda fordringar.

Det är nödvändigt att arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen tas bättre till vara i konkurssammanhang. Kronofogdemyndigheten är van att i samband med indrivning av skatter ta hänsyn till dessa intressen. Kronofogdemyndigheten tar därvid som företrädare för staten kontakt med länsstyrelser, regionala utvecklingsfonder, kreditinstitut m. fl. för att undvika konkurs, när de samhällseliga intressena är starka. Den erfarenhet kronofogdemyndigheten här förvärvar torde myndigheten lätt kunna utnyttja även som konkursförvaltare. Även om de arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressena med nu gällande materiella regler inte kan ges tillräckligt utrymme i konkursförfarandet, är det enligt vår mening nödvändigt att de på sikt tillmäts större betydelse. Även med utgångspunkt i vad som nu gäller är det emellertid värdefullt om kronofogdemyndigheten blir förvaltare i mindre konkurs, så att samhället därmed får enklare och snabbare möjligheter till insyn i konkursförfarandet.

Enligt propositionsförslaget skall prövningen av anspråk enligt den statliga lönegarantin ankomma på kronofogdemyndigheten i mindre konkurs. Det är givetvis en betydande fördel i detta sammanhang, om kronofogdemyndigheten även är förvaltare. Onödigt dubbelarbete kan på så sätt undvikas, och utbetalningen av lönegarantimedel kan ske utan förseningar.

Hittills har konkurslagens regler om utseende av förvaltare låtit dominerande borgenärsintressen få stort inflytande över förvaltarvalet. Det har ansetts ligga i hela boets intresse att den som har störst intresse av att förkovra boet också får ta hand om uppgiften. Att detta system har kunnat tillämpas beror på att konkursförfarandet är sådant att resultatet av förvaltningsförfarandet kommer alla borgenärer till del. Också enligt propositionen kan borgenär, om än undantagsvis, utses till förvaltare. Med tanke på den dominerande roll som skattefordringarna spelar i de mindre konkurserna framstår det från nu angivna utgångspunkter som naturligt att kronofogdemyndigheten blir förvaltare i sådan konkurs.

De argument som från rättsäkerhetssynpunkter anförts mot att anlita kronofogdemyndigheterna som förvaltare i mindre konkurser framstår som ett alldeles opåkallat misstänkliggörande av denna yrkeskårs förmåga att med oväld fullgöra sina arbetsuppgifter. I utskökningsärenden, där konkurrens är vanlig mellan allmänna och enskilda fordringar, har oss veterligt aldrig framkommit några anmärkningar mot kronofogdemyndigheterna för bristande opartiskhet. Den ståndpunkt som i denna fråga intas i propositionen är så mycket mer anmärkningsvärd som där föreslås att kronofogdemyndigheten i stället skall bli tillsynsmyndighet. På tillsynsmyndigheten torde som anmärkts av bl. a. lagrådet få ställas väl så höga krav i fråga om objektivitet och obundenhet som på förvaltaren.

Kronofogdepersonalen arbetar under tjänsteansvar och kan lika litet som annan förvaltare antas ha något intresse att obehörigen gynna någon borgenär. Kronofogdarna är i egenskap av utmätningsmän inte underställda någon och kan agera med stor frihet och obundenhet. De har självfallet inte några personliga fördelar av utfallet av verksamheten. Kronofogdemyndigheten står under kontroll av JK, JO och andra samhällsorgan. Kronofogdemyndigheten kan därför, helt fri från enskilda partsintressen, agera minst lika fritt och obundet som en advokat. Också mellan advokat och konkursgäldenär eller annan intressent, främst enskild borgenär, i konkursen kan förekomma bindningar. Om man bortser från de tre största städerna torde det vara orealistiskt att tänka sig att advokater skall kunna försörja sig enbart som konkursförvaltare. Åtminstone i mindre och medelstora orter måste dessa advokater ta även andra uppdrag. Att advokat, som för sin försörjning är beroende av uppdrag från allmänheten, skulle i alla situationer vara fri och obunden är inte ett realistiskt antagande.

När det gäller rättssäkerhetsaspekterna vill vi också erinra om att det lagråd som år 1976 granskade förslaget till ändringar i konkurslagen godtog konstruktionen med kronofogdemyndighet som förvaltare.

Enligt vår mening talar starka praktiska skäl för att kronofogdemyndighet som huvudregel blir förvaltare i mindre konkurs, medan de principiella skäl som anförts däremot inte är sakligt grundade. Vi föreslår därför att kronofogdemyndigheten som huvudregel skall vara förvaltare i mindre konkurs. Enligt vår mening bör denna uppgift kunna lämnas till samtliga kronofogdemyndigheter, så att förvaltare blir kronofogdemyndigheten i den ort där gäldenären harsitt allmänna tvistemålsforum. Eftersom riksdagen har beslutat att den hittillsvarande indelningen i kronofogdedistrikt skall bestå oförändrad, är det angeläget att också de mindre kronofogdemyndigheterna får ytterligare arbetsuppgifter, så att det även på sikt blir möjligt att låta dem bestå.

I vissa fall kan det emellertid vara lämpligt att i mindre konkurs förordna annan förvaltare än kronofogdemyndigheten i det distrikt där gäldenären har sitt allmänna tvistemålsforum. Till en början kan det tänkas att i särskilt fall en mindre kronofogdemyndighet saknar resurser att bli förvaltare och att därför annan kronofogdemyndighet i länet bör förordnas, företrädesvis då kronofogdemyndigheten i det största distriktet. Vidare kan det vara tveksamt om konkursen bör handläggas som mindre konkurs eller som ordinär konkurs. Vi godtar förslaget att mindre konkurs skall kunna gå över i ordinär konkurs, i vilket fall det blir nödvändigt att byta förvaltare, om det är kronofogdemyndigheten som hittills har varit förvaltare. För att undvika förvaltarbyte kan det vara lämpligt att advokat förordnas som förvaltare i mindre konkurs, om det framstår som sannolikt att den kan komma att gå över i ordinär konkurs. Slutligen kan det även i andra fall framstå som olämpligt att förordna kronofogdemyndigheten som förvaltare. Så kan exempelvis vara fallet om det är aktuellt att konkursboet skall föra rättegång

mot staten. Även i dessa fall bör konkursdomaren förordna advokat eller annan som uppfyller de krav som ställs på förvaltare i ordinär konkurs. Vi förutser att behov att göra undantag från huvudregeln kommer att visa sig bara i ett fåtal fall. Vi har inte något att erinra mot en generös tillämpning, som innebär att konkursdomaren i tveksamma fall förordnar advokat i stället för kronofogdemyndighet som förvaltare.

Enligt vår mening bör, om konkursdomaren är tveksam om huruvida konkurs bör handläggas som mindre konkurs eller som ordinär konkurs, avgörandet kunna få uppskjutas en kortare tid. I allmänhet torde det mot bakgrund av de tvångsmedel som föreslås för tiden före konkursutbrottet – och som enligt vår mening bör såvitt angår kvarstad eller skingringsförbud få bestå till dess egendomen har omhändertagits av förvaltaren – inte medföra några olägenheter, om inte beslut om konkursformen i alla situationer meddelas samma dag som konkursbeslutet. Konkursdomaren bör ha tillfälle att samråda med kronofogdemyndigheten om formen för konkursen. Något formaliserat utredningsförfarande kan inte anses behövligt för detta ändamål, utan det är tillräckligt att samrådet sker per telefon. Beslut om handläggningsformen bör under denna förutsättning kunna meddelas senast andra arbetsdagen efter konkursbeslutet.

Vi vill i detta sammanhang beröra ytterligare några följdfrågor till vårt förslag att kronofogdemyndighet som huvudregel skall vara förvaltare i mindre konkurs.

Kronofogdemyndighet som är förvaltare bör få använda våld för att omhänderta egendom under samma förutsättningar som föreslås i propositionen för det fall att annan förvaltare begär handräckning. Kronofogdemyndighetens beslut i sådan fråga bör få överklagas. I övrigt bör talan inte få fullföljas mot beslut av kronofogdemyndigheten i dess egenskap av konkursförvaltare.

Jäv mot tjänsteman som vid kronofogdemyndigheten fullgör förvaltningsuppgifter i konkurs bör inte anses föreligga på den grund att tjänstemannen har vidtagit exekutiv åtgärd eller tagit befattning med indrivning hos gäldenären.

Övergår mindre konkurs till ordinär konkurs och är kronofogdemyndigheten förvaltare, bör myndigheten kunna vara interimsförvaltare till dess att annan förvaltare blivit utsedd enligt 46 § konkurslagen.

När kronofogdemyndighet har varit förvaltare i mindre konkurs bör ersättning utgå till staten enligt bestämmelser som regeringen meddelar. Därutöver finns f. n. inte anledning att meddela taxebestämmelser för förvaltararvoden i mindre konkurser. De fall då annan än kronofogdemyndighet förordnas till förvaltare i mindre konkurs torde bli så disparata, att de inte lämpar sig för särskild taxesättning. Om framdeles taxor utarbetas även för förvaltararvoden i ordinär konkurs bör de naturligtvis kunna tillämpas även i mindre konkurs när annan än kronofogdemyndigheten är förvaltare.

Som förut antytts kommer kronofogdemyndighet som förvaltare i mindre konkurs att själv pröva frågor om den statliga lönegarantin.

De förslag vi nu har väckt rörande mindre konkurser föranleder ändringar i 14 a, 18 a, 185 a, 185 b, 185 h, 187 och 209 §§ förslaget till lag om ändring i konkurslagen samt 7 och 8 §§ förslaget till lag om ändring i lagen om statlig lönegaranti vid konkurs.

I propositionen har regeringen beräknat att kronofogdemyndigheterna som tillsynsmyndigheter skulle behöva en förstärkning med knappt 20 nya tjänster inom en kostnadsram av ca 2 milj. kr. om året. Dessa ökade kostnader skulle fram till budgetåret 1980/81 få bestridas genom att förslagsanslaget Kronofogdemyndigheterna under femtonde huvudtiteln fick överskridas. Om riksdagen i enlighet med vårt förslag beslutar att kronofogdemyndigheterna skall vara förvaltare i mindre konkurser uppkommer också ett behov av personalförstärkningar. I prop. 1975/76:210 bedömdes detta behov till 29 nya tjänster inom en kostnadsram i dåvarande löneläge av 2,2 milj. kr. Det får ankomma på regeringen att bedöma det aktuella behovet av personalförstärkningar och anslag. För budgetåret 1979/80 får anslagsbehovet tillgodoses genom överskridande.

Valet av tillsynsmyndighet

Vi ansluter oss till propositionens synsätt att det är lämpligt att tillsynen i konkurs utövas av en myndighet och olämpligt att advokat utövar tillsyn över annan advokat. Vi delar också uppfattningen att domstol inte är lämplig som tillsynsmyndighet. Av vårt förslag att kronofogdemyndighet som regel skall vara förvaltare i mindre konkurs följer emellertid att kronofogdemyndigheten inte kan vara tillsynsmyndighet. Inte heller i övrigt framstår detta förslag som särskilt välgrundat.

I mindre konkurser torde som regel tillsynen inte fylla annan uppgift än en formell kontroll av att konkurslagens föreskrifter iakttas. Valet av tillsynsmyndighet är under sådana förhållanden av mindre betydelse. I stora företagskonkurser, som handläggs av högt specialiserade affärsjurister, kan med fog ifrågasättas om kronofogdemyndigheten har tillräckliga möjligheter att utöva en reell tillsyn över förvaltningen. Kvar blir endast en mellankategori av inte särskilt komplicerade konkurser, som handläggs i ordinär ordning och där man kan tänka sig att kronofogdemyndigheten kommer att kunna göra en reell insats. Dessa torde inte bli alltför talrika.

Vi delar lagrådets uppfattning att koncentrationen av tillsynsuppgifterna till i princip en kronofogdemyndighet i varje län jämte behovet av förstärkning med expertis som inte finns hos kronofogdemyndigheterna gör att dessa inte heller från organisatorisk synpunkt framstår som mest närliggande för tillsynsuppgiften. Vi noterar att i propositionen förutsätts att tillsynsmyndigheternas behov av expertis i företagsekonomiska och revisionstekniska frågor t. v. blir tillgodosett genom att tjänstemän vid länsstyrelserna anlitas,

möjligen frånsett Stockholm, Göteborg och Malmö. Eftersom det huvudsakligen är i frågor av nyssnämnd art jämte i frågor om arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen som tillsynsmyndigheten har en verklig funktion att fylla, talar det förhållandet att behövlig expertis i alla dessa frågor finns tillgänglig vid länsstyrelserna för att dessa själva blir tillsynsmyndigheter. Länsstyrelserna är enligt vår mening väl lämpade att handlägga de uppgifter som enligt propositionen skall ankomma på tillsynsmyndigheten, varför vi föreslår att länsstyrelsen blir tillsynsmyndighet. Eventuella behov av personalförstärkningar får tillfälligt tillgodoses genom beslut av regeringen och bedömas av riksdagen vid behandlingen av anslag för budgetåret 1980/81.

Som också lagrådet varit inne på anser vi att, om kronofogdemyndigheten inte skall vara tillsynsmyndighet, det nu gällande systemet för lösande av tvister angående huruvida någon del av gäldenärens inkomst skall tillkomma konkursboet och om gäldenärens rätt till beneficium bör bestå.

Våra förslag rörande tillsynen föranleder ändringar i 27, 42, 98 och 209 §§ förslaget till lag om ändring i konkurslagen, varjämte 208 § i förslaget bör utgå.

Utseende av person att vara rådgivare och/eller förlikningsman i ordinär konkurs

För förslaget att införa institutet särskild rådgivare har inte anförts någon sakligt relevant motivering. Förslaget synes enbart tillkommet för att gå Advokatsamfundet till mötes, sedan dess önskemål om att institutet rättens ombudsman skall finnas kvar har blivit avvisat. Självfallet står det konkursförvaltaren fritt att i särskilda frågor på konkursboets bekostnad anlita den sakkunskap han finner sig behöva, och i propositionsförslaget har t. o. m. införts en uttrycklig bestämmelse därom. När det gäller allmänna juridiska och företagsekonomiska frågor som rör konkursförvaltningen bör tillses att till förvaltare utses endast personer som har kompetens att själva lösa dem.

Vad angår förlikning av tvistiga fordringar i konkurs är detta en uppgift som enligt vår mening kan – i mån av behov – på ett tillfredsställande sätt lösas av konkursdomaren. Man bör för framtiden räkna med en utbyggnad av domstolarnas förlikningsverksamhet. Men redan under nu rådande förutsättningar måste konkursdomarna anses väl skickade att handlägga förlikningsfrågor i konkurs. I övrigt är det en naturlig och vanlig uppgift för advokater, som ju i regel kommer att vara förvaltare i konkurser där bevakningsförfarande förekommer, att lösa tvister genom förlikning. Det förefaller orealistiskt att tänka sig att därutöver utrymme finns för en särskild förlikningsman.

Det i sin helhet konstlade arrangemanget avstyrks. Vad vi nu anför föranleder att 50 a § förslaget till lag om ändring i konkurslagen bör utgå, varjämte ändringar bör göras i 81, 108 och 210 a §§ samma förslag.

Arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska intressen vid konkurs

Propositionen upptar inte någon motsvarighet till konkurslagskommitténs förslag om allmänt ombud i konkurs.

Samhället har i väsentligt högre grad än förr engagerat sig i det ekonomiska livet genom statligt kreditstöd i olika former, lokaliseringsstöd, statsbidrag till nedläggningshotade företag m. m. Samhället har också tagit på sig ett ökat ansvar för sysselsättningen. Det ställs därför särskilda krav på konkursförvaltningen vid företagskonkurs när det gäller att bedöma sysselsättningsfrågor och företagets ställning i fråga om erhållet samhällsstöd eller behov av nytt stöd. Visserligen torde det förhålla sig så att, när väl konkurs inträffat, svårigheterna är väsentligt större att rekonstruera företaget än så länge konkurs inte inträffat. När det gäller företag, vars verksamhet är väsentlig från sysselsättnings- och regionalpolitiska synpunkter, är det viktigaste därför att undvika konkurs. Men även när konkurs inträtt måste sådana intressen kunna tillgodoses.

Att se konkursen enbart som ett medel att tillgodose fordringsägare med penningfordringar motsvarar inte den verklighet som vi i dag lever i. Också de anställda och den ort eller de orter som för sin ekonomiska framtid är beroende av ett företags fortsatta existens har rimliga anspråk på att få sina intressen beaktade i företagets konkurs. Liksom på så många andra områden måste jämkningar göras mellan olika intressen.

För att tillgodose rimliga krav på hänsyn till arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen behövs emellertid materiella ändringar i konkurslagen. Så länge sådana inte gjorts skulle det allmänna ombudets uppgift bli av enbart rådgivande och informerande art. Denna uppgift kan fyllas av länsstyrelserna, om de blir tillsynsmyndigheter. Om kronofogdemyndigheterna blir konkursförvaltare, sitter de själva i huvudsak inne med de behövliga uppgifterna och kan i övrigt lätt skaffa dem genom kontakter med länsstyrelserna, regionala utvecklingsfonder m. fl. Vi accepterar därför propositionens ståndpunkt att ett system med allmänt ombud i konkurs inte bör införas nu.

Vi vill emellertid understryka vikten av att det utredningsarbete som enligt propositionen utförs av en arbetsgrupp i arbetsmarknadsdepartementet beträffande frågan om vilka medel samhället bör sätta in när ett företag befinner sig i ekonomisk kris bedrivs med all erforderlig skyndsamhet. Vi begär att arbetsgruppen lägger fram förslag om hur samhällets intressen skall tillvaratas när företag har råkat i konkurs. En av de frågor som bör utredas är en utbyggnad av ackordscentralerna under lämpligt huvudmannaskap för att därigenom till samhällets förfogande ställa förvaltare som kan vara skickade att i konkurs tillvarata såväl samhällets som borgenärernas intressen. Det nu anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer vi
att riksdagen

1. beslutar att kronofogdemyndighet som huvudregel skall vara förvaltare i mindre konkurs,
2. beslutar att länsstyrelse skall vara tillsynsmyndighet i konkurs,
3. avslår förslaget om utseende av person att vara rådgivare och/eller förlikningsman i ordinär konkurs,
4. antar de vid propositionen fogade förslagen till lag om ändring i konkurslagen och lag om ändring i lagen om statlig lönegaranti vid konkurs med de ändringar däri som i härvid fogad *bilaga* anges som *Motionärernas förslag*,
5. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anföras om arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska intressen vid konkurs.

Stockholm den 14 mars 1979

LENNART ANDERSSON (s)

STIG OLSSON (s)

ELVY NILSSON (s)

ÅKE GILLSTRÖM (s)

ARNE ANDERSSON (s)

i Gamleby

BENGT SIFVERSTRAND (s)

BIRGITTA JOHANSSON (s)

INGEMAR KONRADSSON (s)

OWE ANDRÉASSON (s)

Bilaga

1 Förslag till Lag om ändring i konkurslagen

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

14 a §

Föreligga sannolika skäl för bifall till konkursansökan och kan det skäligen befaras att gäldenären undandrager egendom, får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förordna om kvarstad eller skingringsförbud på gäldenärens egendom i avvaktan på prövning av ansökningen. Därvid skall vad som enligt 15 kap. rättegångsbalken gäller om kvarstad och skingringsförbud äga motsvarande tillämpning, om ej annat följer av denna lag. Konkursdomaren eller rätten får medgiva undantag från beviljad säkerhetsåtgärd.

Föreligga sannolika skäl för bifall till konkursansökan och kan det skäligen befaras att gäldenären undandrager egendom, får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förordna om kvarstad eller skingringsförbud på gäldenärens egendom i avvaktan på prövning av ansökningen *och, om denna bifalles, på att egendomen omhändertages av förvaltaren*. Därvid skall vad som enligt 15 kap. rättegångsbalken gäller om kvarstad och skingringsförbud äga motsvarande tillämpning, om ej annat följer av denna lag. Konkursdomaren eller rätten får medgiva undantag från beviljad säkerhetsåtgärd.

18 a §

Meddelas beslut om konkurs, skall konkursdomaren genast bestämma, om konkursen skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs eller om den enligt 185 § första stycket skall handläggas som mindre konkurs. Konkursdomaren skall därjämte bestämma den eller de ortstidningar i vilka kungörelser om konkursen skola införas.

Meddelas beslut om konkurs, skall konkursdomaren genast bestämma, om konkursen skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs eller om den enligt 185 § första stycket skall handläggas som mindre konkurs. *Konkursdomaren skall, om det kan ske, före avgörandet samråda med kronofogdemyndigheten. Föreligga synnerliga skäl till uppskov, får med avgörandet anstå längst till andra arbetsdagen efter konkursbeslutet.* Konkursdomaren skall därjämte bestämma den eller de ortstidningar i vilka kungörelser om konkursen skola införas.

Konkursbeslutet jämte — — — — — och ortstidning.

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

27 §

Till konkursbo — — — — — genom återvinning.

Avlöning eller — — — — — över den.

Gäldenären är — — — — — till gäldenären.

Tvist huruvida någon del av inkomsten skall tillkomma konkursboet provas av *tillsynsmyndigheten* på ansökan av förvaltaren, borgenär, gäldenären eller underhållsberättigad. *Myndigheten skall därvid inhämta yttranden i den omfattning som behövs för prövningen. Myndighetens beslut länder till efterrättelse, även om talan föres däremot. Beslutet skall på ansökan ändras, om senare upplysta omständigheter eller ändrade förhållanden föranleder det.*

Tvist huruvida någon del av inkomstens skall tillkomma konkursboet provas av *rätten* på ansökan av förvaltaren, borgenär, gäldenären eller underhållsberättigad. *Konkursdomaren skall, om förvaltaren ej är sökande, inhämta yttrande av denne samt skyndsamt utsätta tid och plats för rättens sammanträde och om detta underrätta gäldenären och förvaltaren samt, om borgenär eller underhållsberättigad är sökande, denne. Rättens beslut länder till efterrättelse, även om talan föres däremot. Beslutet skall på ansökan ändras, om senare upplysta omständigheter eller ändrade förhållanden föranleder det.*

Mot tillsynsmyndighetens beslut i ärende som avses i fjärde stycket får den vars rätt beröres av beslutet föra talan genom besvär. I fråga om sådan besvärstalan äga bestämmelserna i utsökningsslagen (1877:31 s. 1) om klagan över utmätning av avlöning motsvarande tillämpning.

42 §

Förvaltning av konkursbo skall stå under tillsyn av tillsynsmyndighet.

Regeringen utser vissa kronofogdemyndigheter att vara tillsynsmyndigheter.

Kronofogdemyndighet, som är tillsynsmyndighet, får enligt bestämmelser som regeringen meddelar förordna annan kronofogdemyndighet att handlägga tillsynsuppgift i konkursen.

Förvaltning av konkursbo skall stå under tillsyn av tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndighet är länsstyrelsen.

För tillsynen — — — — — regeringen meddelar.

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

50 a §

(utgår)

Om konkursdomaren av särskilda skäl finner det erforderligt, får han efter tillsynsmyndighetens hörande uppdraga åt lämplig person att biträda förvaltaren med råd vid konkursförvaltningen eller att som förlikningsman biträda konkursdomaren med utredning och förlikning i tvistefråga som uppkommit genom anmärkning mot bevakning eller att fullgöra båda dessa uppgifter.

Den som är anställd vid domstol får ej inneha uppdrag som avses i första stycket.

När uppdraget är slutfört, skall anmälan genast göras till konkursdomaren. Vid denna anmälan skall fogas en redogörelse för det arbete uppdraget medfört.

Konkursdomaren skall återkalla meddelat uppdrag, när anmälan enligt tredje stycket har inkommit eller det i annat fall finns skäl till återkallelse.

Den som har fullgjort uppdrag enligt denna paragraf är berättigad till arvode av konkursboet. Arvodet bestämmes av konkursdomaren efter tillsynsmyndighetens och förvaltarens hörande. I fråga om arvode äga 82 § andra och tredje styckena samt 83 § motsvarande tillämpning.

81 §

Finnes i boet egendom, vari särskild förmånsrätt äger rum, skall, så vitt det inverkar på de borgenärers rätt, som icke i den egendom hava sådan förmånsrätt, av egendomens avkastning och köpeskillning gäldas kostnaden för egendomens vård och försäljning ävensom det arvode som

Finnes i boet egendom, vari särskild förmånsrätt äger rum, skall, så vitt det inverkar på de borgenärers rätt, som icke i den egendom hava sådan förmånsrätt, av egendomens avkastning och köpeskillning gäldas kostnaden för egendomens vård och försäljning ävensom det arvode som

Regeringens förslag

enligt 50 a § femte stycket samt 82 och 83 §§ skall utgå för egendomen.

Då särskild - - - - - tillgång därtill.

Motionärernas förslag

enligt 82 och 83 §§ skall utgå för egendomen.

98 §

Förvaltaren skall handlägga fråga om vad som får utgå enligt 97 §. Uppkommer tvist, äga 27 § fjärde och femte styckena motsvarande tillämpning.

Förvaltaren skall handlägga fråga om vad som får utgå enligt 97 §. Uppkommer tvist, äger 27 § fjärde stycket motsvarande tillämpning.

108 §

De tvistefrågor, som uppkommit därigenom att anmärkningar framställt och som ej blivit förlikta genom medverkan av förlikningsman som avses i 50 a § eller på annat sätt, skola företagas till handläggning vid borgenärssammanträde inför konkursdomaren. Därvid äga förvaltaren, borgenärerna och gäldenären föra talan; och böra de borgenärer, mot vilkas bevakningar anmärkning gjorts, ingiva skriftliga svaromål och bifoga de handlingar, som styrka deras talan.

De tvistefrågor, som uppkommit därigenom att anmärkningar framställt och som ej blivit förlikta, skola företagas till handläggning vid borgenärssammanträde inför konkursdomaren. Därvid äga förvaltaren, borgenärerna och gäldenären föra talan; och böra de borgenärer, mot vilkas bevakningar anmärkning gjorts, ingiva skriftliga svaromål och bifoga de handlingar, som styrka deras talan.

Förvaltaren skall - - - - - ärendets handläggning.

Konkursdomaren skall - - - - - för fordringen.

Finnes anmärkning - - - - - senare dag.

185 a §

Beslutas att konkursen skall handläggas som mindre konkurs, skall konkursdomaren efter hörande av tillsynsmyndigheten genast utse en förvaltare att handha förvaltningen av boet. I fråga om förvaltare gäller 44 §.

Beslutas att konkursen skall handläggas som mindre konkurs, skall konkursdomaren genast till förvaltare i konkursen utse kronofogdemyndigheten i den ort, där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet, eller, om särskilda skäl föranleda därtill, annan kronofogdemyndighet i länet. Om det av särskild anledning är olämpligt att kronofogde-

*Regeringens förslag**Motionärernas förslag*

myndighet handhar förvaltningen, får konkursdomaren, efter hörande av tillsynsmyndigheten, utse annan till förvaltare. I fråga om förvaltare i sådant fall gäller 44 §.

Är gäldenären ----- skäl föreligga.

Beträffande tillsyn ----- motsvarande tillämpning.

Mot kronofogde eller annan tjänsteman som hos kronofogdemyndighet har att vidtaga förvaltningsåtgärd i konkursen gälla samma jäv som i 4 kap. rättegångsbalken föreskrivas i fråga om domare. Sådant tjänsteman skall dock ej anses jävig därför att han på tjänstens vägnar har vidtagit exekutiv åtgärd eller tagit befattning med indrivning hos gäldenären eller därför att gärning har förövats mot honom i eller för hans tjänst.

Om kronofogdemyndighet har utsetts till förvaltare och det av särskild anledning finnes olämpligt att myndigheten svarar för förvaltningen, får konkursdomaren på begäran av myndigheten utse annan att i stället vara förvaltare. I fråga om entledigande av annan förvaltare än kronofogdemyndighet gäller 80 § i tillämpliga delar.

I fråga om entledigande av förvaltare gäller 80 § i tillämpliga delar. Avgår förvaltaren innan konkursen avskrivs, skall redovisning för förvaltningen snarast avges till tillsynsmyndigheten. Avskrift av redovisningen skall lämnas till konkursdomaren.

Avgår förvaltaren innan konkursen avskrivs, skall redovisning för förvaltningen snarast avges till tillsynsmyndigheten. Avskrift av redovisningen skall lämnas till konkursdomaren.

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

185 b §

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 51, 51 a och 52 §§, 53 § första stycket, 57 §, 58 § första och andra styckena samt 60 § andra stycket motsvarande tillämpning. Vidare äger 54 § motsvarande tillämpning.

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 51, 51 a och 52 §§, 53 § första stycket, 57 §, 58 § första och andra styckena samt 60 § andra stycket motsvarande tillämpning. Vidare gäller 54 § i tillämpliga delar, vare sig kronofogdemyndigheten är förvaltare eller ej.

Förvaltaren skall ----- balansräkningen ingivas.

Så snart kunskap har vunnits om löne- eller pensionsskuld skall förvaltaren anmäla sådan skuld till kronofogdemyndigheten i den ort där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet. Finns ej löne- eller pensionsskuld, skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Har annan än kronofogdemyndigheten utsetts till förvaltare skall denne, så snart kunskap har vunnits om löne- och pensionsskuld, genast anmäla detta till kronofogdemyndigheten. Finns ej löne- eller pensionsskuld, skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Bouppteckningen skall ----- bevilja uppskov.

Om förvaltaren ----- för misstanken.

185 h §

Om förvaltaren ----- till konkursdomaren.

Om konkursdomaren, ----- motsvarande tillämpning.

Beslutet jämte ----- av kungörelsen.

Meddelas beslut enligt andra stycket, skall förvaltaren anses vara utsedd enligt 45 §. Bouppteckning som angives i 53 § behöver icke upprättas på nytt. Ej heller behöver gäldenären eller annan som avlagt bouppteckningsed eller beedigat viss uppgift i bouppteckningen åter fullgöra sådan edgång.

Meddelas beslut enligt andra stycket, skall förvaltaren anses vara utsedd enligt 45 §. Detta gäller även om kronofogdemyndigheten är förvaltare. Bouppteckning som angives i 53 § behöver icke upprättas på nytt. Ej heller behöver gäldenären eller annan som avlagt bouppteckningsed eller beedigat viss uppgift i bouppteckningen åter fullgöra sådan edgång.

187 §

Avskrivs konkursen enligt 185 d eller 186 § eller avslutas konkursen enligt 185 f §, skall konkursdomaren

Har kronofogdemyndighet varit förvaltare i konkurs, utgår ersättning till staten för kostnaderna hos myndig-

Regeringens förslag

ren efter hörande av tillsynsmyndigheten bestämma arvode till förvaltaren och ersättning för kostnad som uppdraget har medfört. I fråga om arvode äga 82 och 83 §§, 84 § första stycket samt 86 § motsvarande tillämpning.

Motionärernas förslag

heten enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Har annan än kronofogdemyndighet varit förvaltare i konkursen och avskrives konkursen enligt 185 d eller 186 § eller avslutas konkursen enligt 185 f §, skall konkursdomaren efter hörande av tillsynsmyndigheten bestämma arvode till förvaltaren och ersättning för kostnad som uppdraget har medfört. I fråga om arvode äga 82 och 83 §§, 84 § första stycket samt 86 § motsvarande tillämpning.

Finns i ----- gäller 81 §.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer taxa som skall tillämpas vid bestämmande av arvode till förvaltaren, när konkurs avskrives enligt 185 d §.

208 §

I fråga om jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 4 § förvaltningslagen (1971:290) att den som i mål om uttagande av skatter, böter eller andra på indrivning beroende medel har tagit befattning med indrivning av fordran som göres gällande i konkursen eller vidtagit exekutiv åtgärd för uttagande av sådan fordran ej får fullgöra tillsynsuppgift i konkursen. (utgår)

209 §

Mot tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får talan ej föras i andra fall än som avses i 27 eller 98 §.

Mot tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får talan ej föras.

Mot kronofogdemyndighetens beslut enligt denna lag får talan ej föras i annat fall än som anges i 54 §.

*Regeringens förslag**Motionärernas förslag*

210 a §

Talan mot konkursdomarens beslut får föras även av tillsynsmyndigheten, om beslutet rör formen för konkursens handläggning, utseende eller entledigande av förvaltare, antalet förvaltare, delning av förvaltningen mellan flera förvaltare, *uppdrag eller arvode enligt 50 a §*, förskott enligt 86 a § till förvaltare, reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig pass, hämtning eller häktning, föreläggande eller utdömande av vite, avskrivning av konkursen enligt 186 § eller arvode eller kostnadsersättning till förvaltare enligt 187 § första stycket.

Talan mot konkursdomarens beslut får föras även av tillsynsmyndigheten, om beslutet rör formen för konkursens handläggning, utseende eller entledigande av förvaltare, antalet förvaltare, delning av förvaltningen mellan flera förvaltare, förskott enligt 86 a § till förvaltare, reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig pass, hämtning eller häktning, föreläggande eller utdömande av vite, avskrivning av konkursen enligt 186 § eller arvode eller kostnadsersättning till förvaltare enligt 187 § första stycket.

5 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs***Regeringens förslag**Motionärernas förslag***7 §**

Handlägges konkurs som mindre konkurs enligt konkurslagen (1921:225) och finnes anledning antaga att fordran, som omfattas av garantin, kan göras gällande, skall konkursdomaren genast sända underrättelse därom till kronofogdemyndigheten i den ort, där gäldenären bör svara i tvistemål som angår gäld i allmänhet. Sedan tid för gäldenärens edgång har bestämts, skall myndigheten underrättas därom. Myndigheten har behörighet som borgenär, även om staten icke innehar fordran hos gäldenären.

Handlägges konkurs som mindre konkurs enligt konkurslagen (1921:225) *utan att kronofogdemyndighet utsetts till förvaltare* och finnes anledning antaga att fordran, som omfattas av garantin, kan göras gällande, skall konkursdomaren genast sända underrättelse därom till kronofogdemyndigheten i den ort, där gäldenären bör svara i tvistemål som angår gäld i allmänhet. Sedan tid för gäldenärens edgång har bestämts, skall myndigheten underrättas därom. Myndigheten har behörighet som borgenär, även om staten icke innehar fordran hos gäldenären.

Första stycket - - - - - lämnats dessförinnan.

8 §

Det åligger kronofogdemyndighet som får underrättelse enligt 7 § eller anmälan enligt 185 b § konkurslagen (1921:225) att skyndsamt pröva i vad mån betalning enligt garantin skall utgå för fordran i konkursen. Detta gäller även när fordran i konkursen på annat sätt blir känd för myndigheten.

Det åligger kronofogdemyndighet *som är förvaltare i konkurs eller* som får underrättelse enligt 7 § eller anmälan enligt 185 b § konkurslagen (1921:225) att skyndsamt pröva i vad mån betalning enligt garantin skall utgå för fordran i konkursen. Detta gäller även när fordran i konkursen på annat sätt blir känd för myndigheten.

Arbetsgivare är - - - - - eller häktas.

Beslut om - - - - - tillämpliga delar.

Kronofogdemyndigheten skall - - - - - ägt rum.

